

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Piotr Prusinowski (przewodniczący)

SSN Józef Iwulski (sprawozdawca)

SSN Halina Kiriło

w sprawie z odwołania B. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Rybniku

o prawo do emerytury pomostowej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 5 lipca 2023 r.,

skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 9 lipca 2021 r., sygn. akt III AUa 1027/21,

1. uchyła zaskarżony wyrok i oddala apelację,

**2. zasądza od organu rentowego na rzecz odwołującej się
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

(I.T.)

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 października 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w Rybniku odmówił B.J. prawa do emerytury pomostowej, bowiem nie udowodniła okresu pracy w szczególnych warunkach wynoszącego co najmniej 15 lat, przed dniem 1 stycznia 1999 r. nie wykonywała prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (aktualnie jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 164 ze zm.) lub art. 32 i art. 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 504 ze zm.; dalej ustawa emerytalna), jak też po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd Okręgowy w Rybniku wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2021 r., IV U 1213/20, w uwzględnieniu odwołania ubezpieczonej, zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając ubezpieczonej prawo do emerytury pomostowej, poczynawszy od 1 września 2020 r.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy poprzedził ustaleniem, że ubezpieczona urodziła się w dniu [...] 1964 r. W dniu 14 września 2020 r. złożyła wniosek o ustalenie uprawnień do emerytury pomostowej, w rozpoznaniu którego organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję, uznając za udowodniony staż pracy w łącznym wymiarze 20 lat, 5 miesięcy i 29 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym żadnych okresów pracy w szczególnych warunkach. Do okresów pracy w szczególnych warunkach odmówiono bowiem zaliczenia zatrudnienia w H. od 19 czerwca 1982 r. do 17 września 1982 r. na stanowisku konfeksjonera wyrobów z tworzyw sztucznych oraz od 18 września 1982 r. do 31 sierpnia 1999 r. na stanowisku operatora wtryskarek, ponieważ ubezpieczona nie przedłożyła świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Sąd pierwszej instancji ustalił także, że ubezpieczona podjęła zatrudnienie w H. 3 września 1979 r. na podstawie umowy o naukę zawodu, uczęszczając w tym czasie do przyzakładowej szkoły zawodowej, po ukończeniu której uzyskała zawód mechanika urządzeń chłodniczych. Następnie pracowała w dziale lodówek. Od 19 czerwca 1982 r. została przeniesiona na stanowisko konfeksjonera wyrobów z tworzyw sztucznych, gdzie pracowała przy obróbce i przygotowaniu detali, a następnie od 18 września 1982 r. na stanowisko operatora wtryskarek, zajmując się

wykonywaniem odlewów z bakelitu, co polegało na sypaniu do maszyny granulowanego tworzywa (bakelitu), podgrzewanego przez specjalną dyszę. Następnie wtryskarka podawała tworzywo do form, które po dwóch - trzech minutach otwierały się i ubezpieczona w rękawicach wyciągała odlew oraz czyściła formę i odlew na gorąco. Odlew oczyszczała pilnikiem, brzegi przycinała, by nie były ostre. Były to takie elementy jak uchwyty do rondli, gałki do pokrywek. Gorące gałki trzeba było wykręcić z formy i usunąć z nich element wlewowy i go oczyścić, lub wykręcić gorącą śrubę. Wykonywała również uchwyty do grzejników, nóżki do lodówek. Odlewy były utwardzane w temperaturze 180-200 stopni, w związku z czym w hali panowała wysoka temperatura. Przez pierwsze lata hala nie posiadała wentylacji. Podgrzewano tam różne tworzywa takie jak stylamid, tarnamid. Ubezpieczona pracowała w szkodliwych oparach. W związku z warunkami pracy otrzymywała mleko. Powyższą pracę wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy do dnia 31 sierpnia 1999 r.

Pracodawca w świadectwie wydanym w dniu 31 sierpnia 1999 r. potwierdził, że ubezpieczona pracowała w szczególnych warunkach, podając właściwy dział oraz pozycję wykazu stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

W oparciu o przedstawione ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie ubezpieczonej zasługuje na uwzględnienie. Powołując się na treść art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, Sąd stwierdził, że organ rentowy nie wziął jednak pod uwagę art. 49 tej ustawy, zgodnie z którym prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która: 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7; 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Bezsporne jest, że ubezpieczona urodziła się po dniu 31 grudnia 1948 r. i osiągnęła wiek 55 lat oraz posiada wymagany 20-letni okres składkowy i nieskładkowy. Jednocześnie - zdaniem Sądu Okręgowego - ubezpieczona

udowodniła co najmniej 15-letni okres pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach, bowiem przeprowadzone postępowanie dowodowe pozwoliło stwierdzić, że w okresie zatrudnienia w H. od 18 września 1982 r. do 31 sierpnia 1999 r. na stanowisku operatora wtryskarek wykonywała stale i w pełnym wymiarze pracę w szczególnych warunkach, o której mowa w wykazie A dział IV poz. 17, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., to jest wykonywała prace przy produkcji i przetwórstwie tworzyw sztucznych. W ocenie Sądu Okręgowego nie ulega przy tym wątpliwości, że praca na powyższym stanowisku stanowi także pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, wymienioną w załączniku nr 1 poz. 5, to jest pracę bezpośrednio przy ręcznej obróbce wykańczającej odlewy: usuwanie elementów układu wlewowego, ścinanie, szlifowanie powierzchni odlewów oraz ich malowanie na gorąco.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy - uznając, że po uwzględnieniu powyższego okresu jako okresu pracy w warunkach szczególnych (również w rozumieniu art. 2 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych) - ubezpieczona spełniła wszystkie warunki do nabycia uprawnień do emerytury pomostowej określone w art. 49 w związku z art. 4 tej ustawy.

Wyrokiem z dnia 9 lipca 2021 r., III AUa 1027/21, Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach po rozpoznaniu apelacji organu rentowego zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

Sąd Apelacyjny przypomniał, że ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych zastąpiła przepisy ustawy emerytalnej określające zasady przyznawania emerytur w niższym wieku pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, nowymi regulacjami określającymi zasady nabywania wcześniejszych emerytur z tytułu tego rodzaju pracy. Ustawa o emeryturach pomostowych ma charakter przejściowy, ograniczając prawo do uzyskania świadczenia do osób urodzonych po dniu 31 stycznia 1948 r., które prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze rozpoczęły przed dniem 1 stycznia 1999 r. Celem tej ustawy jest ograniczenie kręgu uprawnionych do emerytury z powodu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze do mniejszej liczby sytuacji uzasadnionych rzeczywistą

koniecznością przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w których oczekiwania osób, które rozpoczęły wykonywanie takiej pracy na starych zasadach, na wcześniejsze przejście na emeryturę powinny zostać zaspokojone. Ten cel ustawy realizują przepisy określające warunki nabycia prawa do przewidzianego w niej świadczenia, w tym art. 4 i 49.

Sąd drugiej instancji uznał, że przy nabywaniu prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych uwzględnieniu podlegają przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 r. okresy pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy emerytalnej, jednakże dotyczy to wyłącznie spełnienia przez ubezpieczonego wszystkich pozostałych przesłanek określonych w art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych. Inaczej rzecz ujmując, osobom wykonującym przed dniem wejścia w życie tej ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy emerytalnej), uwzględnia się do dnia 1 stycznia 2009 r. okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., pod warunkiem, że wykonywały po dniu 31 grudnia 2008 r. pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Możliwość ta jest natomiast wyłączona w stosunku do osób, które takiej pracy po tej dacie nie wykonywały, a w rezultacie nie spełniają warunku określonego w art. 4 pkt 6 tej ustawy.

Z kolei możliwość uzyskania emerytury pomostowej przez osoby niespełniające warunku z art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych przewiduje jej art. 49. Przepis art. 49 w miejsce warunku z art. 4 pkt 6 wprowadza wymaganie, aby zainteresowany spełniał w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2009 r.) warunek posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Odmawiając wnioskodawczyni prawa do emerytury pomostowej organ rentowy uznał, że nie udowodniła co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jak też przed dniem 1 stycznia 2009 r. nie wykonywała prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w

rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy emerytalnej, a nadto po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. W ocenie Sądu Apelacyjnego nie budzi wątpliwości, że po dniu 31 grudnia 2008 r. ubezpieczona nie wykonywała prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, skoro jak wynika z zaświadczenia Powiatowego Urzędu Pracy w J. z dnia 7 lutego 2020 r. od 8 września 1999 r. jest zarejestrowana jako bezrobotna. Tym samym, uzyskanie prawa do emerytury pomostowej wymagało wykazania, że w dniu wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych, czyli w dniu 1 stycznia 2009 r. wnioskodawczyni legitymowała się 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, a więc przy pracach określonych załączniku nr 1 lub 2 do tej ustawy.

Zdaniem Sądu drugiej instancji wątpliwy wydaje się pogląd Sądu pierwszej instancji, że praca ubezpieczonej w H. od 18 września 1982 r. do 31 sierpnia 1999 r. na stanowisku operatora wtryskarek odpowiada pracy wymienionej w dziale IV poz. 17 wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., to jest w chemii przy produkcji i przetwórstwie żywic i tworzyw sztucznych oraz produkcji surowców, półproduktów i środków pomocniczych stosowanych do ich produkcji i przetwórstwa, produkcji wosków i woskoli. Tym bardziej "nie sposób nie zgodzić się z organem rentowym", że brak podstaw do zakwalifikowania tego okresu zatrudnienia jako pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, czyli jako wymienionej w załączniku nr 1 pod poz. 5 pracy bezpośrednio przy ręcznej obróbce wykańczającej odlewy: usuwaniu elementów układu wlewowego, ścinaniu, szlifowaniu powierzchni odlewów oraz ich malowaniu na gorąco. Jak słusznie zarzuca bowiem organ rentowy, systematyka prac wymienionych pod kolejnymi pozycjami wspomnianego załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych (obejmującego wykaz prac w szczególnych warunkach) jednoznacznie wskazuje, że - poczynając od poz. 4 - dotyczą one prac wykonywanych w hutnictwie, którym z całą pewnością nie odpowiadają będące udziałem ubezpieczonej w omawianym okresie od 18 września

1982 r. do 31 sierpnia 1999 r. - jako operatora wtryskarek - czynności polegające na wykonywaniu odlewów z bakelitu w postaci uchwytów do rondli, gałek do pokrywek, uchwytów do grzejników i nóżek do lodówek oraz ich oczyszczaniu, nawet jeśli swoją pracę wykonywała w warunkach szkodliwych dla zdrowia. W konsekwencji, odmowa uznania, że wnioskodawczyni legitymuje się wymaganym okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych, eliminuje ją z kręgu osób uprawnionych do objętej sporem emerytury.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku wnioskodawczyni zarzuciła naruszenie: 1) art. 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. oraz poz. 17 działu IV wykazu A stanowiącego załącznik do tego rozporządzenia, przez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że praca ubezpieczonej w Hucie Silesia od 18 września 1982 r. do dnia 31 sierpnia 1999 r. na stanowisku operatora wtryskarek nie odpowiada pracy wymienionej w dziale IV poz. 17 wykazu A, a zatem pracy w chemii przy produkcji i przetwórstwie żywic i tworzyw sztucznych oraz produkcji surowców, półproduktów i środków pomocniczych stosowanych do ich produkcji i przetwórstwa, produkcji wosków i woskoli; 2) art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych oraz poz. 5 załącznika nr 1 do tej ustawy, przez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że praca ubezpieczonej w H. od 18 września 1982 r. do dnia 31 sierpnia 1999 r. na stanowisku operatora wtryskarek nie daje podstaw do zakwalifikowania jej jako pracy w szczególnych warunkach, to jest pracy bezpośrednio przy ręcznej obróbce wykańczającej odlewy: usuwaniu elementów układu wlewowego, ścinaniu, szlifowaniu powierzchni odlewów oraz ich malowaniu na gorąco.

W uzasadnieniu przedstawionych zarzutów skarżąca wywiodła w szczególności, że wykonywana przez nią praca wykazuje co najmniej istotne podobieństwo (jeśli nie jest tożsama) do pracy wymienionej w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia z 1983 r., dziale IV pod poz. 17 - w chemii przy produkcji i przetwórstwie żywic i tworzyw sztucznych oraz produkcji surowców, półproduktów i środków pomocniczych stosowanych do ich produkcji i przetwórstwa, produkcji wosków i woskoli. Jednocześnie nie powinno budzić wątpliwości, że praca na tym stanowisku miała także charakter pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, wymienionej w

załączniku nr 1 poz. 5, co znalazło odzwierciedlenie w wyroku Sądu pierwszej instancji. Kwestia, czy opisana praca charakteryzowała się takim samym stopniem szkodliwości bądź uciążliwości, jak praca wymieniona w przywołanym załączniku nr 1 poz. 5 wymagała jednak bardziej stanowczych ustaleń, których w postępowaniu Sądu Apelacyjnego zabrakło. Sąd oparł bowiem swoje rozstrzygnięcie wyłącznie na kategorycznym stwierdzeniu, że systematyka prac wymienionych pod kolejnymi pozycjami wspomnianego załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych jednoznacznie wskazuje, iż - poczynając od poz. 4 - dotyczą one prac wykonywanych w hutnictwie, którym z całą pewnością nie odpowiadają czynności wykonywane przez ubezpieczoną, a polegające na wykonywaniu odlewów z bakelitu w postaci uchwytów do rondli, gałek do pokrywek, uchwytów do grzejników i nóżek do lodówek oraz ich czyszczeniu.

Mając na uwadze powyższe skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach, ewentualnie uchylenie zaskarżonego orzeczenia i rozstrzygnięcie sprawy co do istoty, stosownie do art. 398¹⁶ k.p.c.; zwolnienie ubezpieczonej od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w sprawie; rozpoznanie sprawy na rozprawie oraz zasądzenie na rzecz pełnomocnika kosztów pomocy prawnej świadczonej z urzędu według norm prawem przepisanych, oświadczając, że nie zostały one pokryte w całości ani w części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wnioskodawczyni jest uzasadniona.

Skarżąca, formułując zarzuty kasacyjne dąży do podważenia sposobu, w jaki Sąd Apelacyjny zakwalifikował wykonywaną przez nią pracę, stwierdzając, że nie można uznać by była to praca w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Zdaniem wnioskodawczyni takie twierdzenie jest nieuprawnione, bowiem wykonywana przez nią praca wykazuje istotne podobieństwo do pracy wymienionej w załączniku do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w wykazie A, dział IV poz. 17 oraz jest pracą w szczególnych warunkach w

rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, określoną w załączniku nr 1 poz. 5.

W rozpoznawanej sprawie nie ma wątpliwości, że po dniu 31 grudnia 2008 r. skarżąca nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. W związku z tym przyznanie emerytury pomostowej wymagało spełnienia przez nią warunków przewidzianych art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, zgodnie z którym oprócz wypełnienia wymagań określonych w art. 4 pkt 1-5 i art. 5-12 tej ustawy konieczne jest także posiadanie w dniu jej wejścia w życie, wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Stanowisko to ma potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym przyjmuje się, że osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową, która nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do tej emerytury pomostowej jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu obowiązujących przepisów, czyli art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (wyrok z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11, OSNP 2013 nr 5-6, poz. 62).

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku. Wykaz prac w szczególnych warunkach określony został w załączniku nr 1 do ustawy. Skarżąca twierdzi, że praca, którą wykonywała odpowiada pracy na stanowisku wymienionym we wskazanym załączniku nr 1 pod poz. 5, czyli można ją zakwalifikować jako pracę bezpośrednio przy ręcznej obróbce wykańczającej odlewy: usuwanie elementów

układu wlewowego, ścinanie, szlifowanie powierzchni odlewów oraz ich malowanie na gorąco.

Wbrew pogładowi wyrażonemu przez Sąd drugiej instancji, stanowisko skarżącej zasługuje na aprobatę. Nie można bowiem zgodzić się z Sądem Apelacyjnym, że z systematyki prac wymienionych w załączniku nr 1 wynika, że pod poz. 5 wymienione są wyłącznie prace wykonywane w hutnictwie, a taką pracą nie jest stanowisko operatora wtryskarek. Rzeczywiście w pkt 4 i 6 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych niewątpliwie chodzi o wykonywanie pracy w branży hutniczej (prace bezpośrednio przy zalewaniu form odlewniczych, transportowaniu naczyń odlewniczych z płynnym, rozgrzanym materiałem, żeliwo, staliwo, metale nieżelazne i ich stopy - pkt 4 oraz prace bezpośrednio przy obsłudze wielkich pieców oraz pieców stalowniczych lub odlewniczych - pkt 6). Pogląd Sądu drugiej instancji jest jednak trudny do akceptacji choćby z tego powodu, że skarżąca pracowała w H., czyli (niewątpliwie) w branży hutniczej. Nadto, w opisie pracy wymienionej w pkt 5 (ręczna obróbka wykańczająca odlewy) nie określono, z jakich materiałów mają być wykonywane odlewy, a w szczególności nie ograniczono rodzaju tych materiałów do żeliwa, staliwa itp. Z treści pozycji 5 przywołanego załącznika wynika, że pracami w szczególnych warunkach są prace bezpośrednio przy ręcznej obróbce wykańczającej odlewy: usuwanie elementów układu wlewowego, ścinanie, szlifowanie powierzchni odlewów oraz ich malowanie na gorąco. Nie może więc zostać zaakceptowany pogląd ograniczający możliwość przyznania prawa do emerytury pomostowej osobom pracującym na takich stanowiskach jedynie przy wykonywaniu odlewów żeliwnych, ze staliwa, czy metali nieżelaznych i ich stopów. Przyjęcie takiej wykładni zwężającej oznaczałoby ograniczenie zakresu regulacji wbrew jej językowemu sformułowaniu.

W związku z tym należy uznać, że wykonywanie pracy na stanowisku operatora wtryskarek, która polegała na wykonywaniu odlewów z bakelitu (innych tworzyw sztucznych) w postaci uchwytów do rondli, gałek do pokrywek, uchwytów do grzejników i nóżek do lodówek oraz ich oczyszczaniu, jest pracą przy obróbce wykańczającej odlewy, o której mowa w załączniku nr 1 poz. 5 ustawy o emeryturach pomostowych. W konsekwencji ubezpieczona spełniła warunek wykonywania pracy

określonej w art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych przez wymagany okres do dnia 1 stycznia 2009 r.

Próbując uzasadnić swoje uprawnienie do emerytury pomostowej skarżąca podnosiła także, że praca operatora wtryskarek podobna jest do pracy wymienionej w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia z 1983 r., dziale IV pod poz. 17. Nie ma to jednak znaczenia, gdyż nabycie prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych jest uzależnione wyłącznie od posiadania (do dnia 1 stycznia 2009 r.) odpowiedniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, bez wliczania do niego okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy emerytalnej (powołany wyżej wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11 oraz wyroki: z dnia 4 września 2012 r., I UK 164/12, OSNP 2013 nr 15-16, poz. 185 i z dnia 11 marca 2021 r., I USKP 17/21, LEX nr 3193877). Dla rozstrzygnięcia sprawy nie ma więc znaczenia kwalifikacja pracy ubezpieczonej świadczonej do dnia 1 stycznia 2009 r. według wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z 1983 r., czy to według działu IV w chemii pkt 17 (produkcja i przetwórstwo żywic i tworzyw sztucznych oraz produkcja surowców, półproduktów i środków pomocniczych stosowanych do ich produkcji i przetwórstwa, produkcja wosków i woskoli) czy też według działu III w hutnictwie i przemyśle metalowym pkt 20 (obsługa pieców i ich urządzeń pomocniczych; odlewanie staliwa, żeliwa, metali nieżelaznych i rur).

Z podanych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach orzeczono na mocy art. 98 § 1 k.p.c.

(I.T.)

[ł.n]